

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014 – 2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ

dla uczniów klasy IV szkoły podstawowej

AUTOR: Teresa Truchan – doradca metodyczny MODN w Ełku

TEMAT: Jeśli przyrodę szanujesz- śmieci prawidłowo segregujesz.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ:

- Poznanie przyrodniczych i antropogenicznych składników środowiska, rozumienie prostych zależności między tymi składnikami.
- Dostrzeganie zależności występujących między poszczególnymi składnikami środowiska przyrodniczego, jak również między składnikami środowiska a działalnością człowieka.
- Przyjmowanie postaw współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego poprzez:
 - właściwe zachowania w środowisku przyrodniczym,
 - współodpowiedzialność za stan najbliższej okolicy,
 - wrażliwość na piękno natury, a także ładu i estetyki zagospodarowania najbliższej okolicy.

TREŚCI NAUCZANIA - WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE Z PODSTAWY PROGRAMOWEJ:

Uczeń :

- rozpoznaje składniki przyrody ożywionej i nieożywionej w najbliższej okolicy szkoły,
- wskazuje w terenie składniki środowiska antropogenicznego w najbliższej okolicy.

CELE LEKCJI:

Uczeń:

- wymienia 4-5 składników przyrody ożywionej i nieożywionej najbliższej okolicy,
- wskazuje 3-4 składniki środowiska antropogenicznego okolicy szkoły,
- przyjmuje sprawczą postawę wobec współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego,
- potrafi prawidłowo posegregować śmieci powstałe w gospodarstwie domowym.

METODY PRACY:

Materiał opracowany przez LGD Północna Warmia, LGD „Lider w EGO” oraz LGD „Partnerstwo Północnej Warmii i Wysoczyzny Elbląskiej” w ramach projektu współpracy „Wiem czym oddycham”. Działanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 19 „Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER”, poddziałanie 19.3 „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania”, objętych PROW 2014 – 2020.

- miniwykład z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej,
- burza mózgów,
- praktyczna działalność uczniów.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna,
- karty pracy.

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 min

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Nauczyciel wita uczniów. Następnie mówi: *Proszę, aby wstali uczniowie, którzy lubią kwiaty. Proszę usiąść. Teraz proszę, aby wstali uczniowie, którzy mieszkają w domu wielorodzinnym. Proszę usiąść. Proszę, aby wstali uczniowie, którzy mieszkają w domu w ogródku. Proszę usiąść. Proszę, aby wstali uczniowie, którzy lubią wycieczki do parku (lasu). Proszę usiąść.*
2. Nauczyciel przedstawia temat i cele lekcji: *Na dzisiejszej lekcji będziemy rozmawiali o najbliższym otoczeniu szkoły i o naszej miejscowości. Dowiemy się, jakie składniki przyrody ożywionej i nieożywionej możemy zobaczyć w najbliższym otoczeniu. Wskażemy też, jakie składniki antropogeniczne znajdują się w krajobrazie.* Pokazuje slajd 1. (załącznik nr 1), a następnie mówi: *Myślę, że wszyscy lubimy cieszyć się pięknem przyrody. Jedni z nas lubią las, inni wybierają widoki tworzące krajobraz wsi.*
Nie zawsze to, co widzimy, podoba nam się jednakowo. Co składa się na krajobraz i jakie są jego elementy?
3. Nauczyciel prezentuje slajd 2. ukazujący składniki przyrody i zwraca się do uczniów: *W zależności od miejsca, w którym jesteśmy, otaczający nas krajobraz zmienia się. Nad morzem podziwiamy piaszczyste plaże i wsłuchujemy się w szum fal. W górach wędrujemy szlakami i zdobywamy szczyty. Idąc do lasu albo spacerując po parku, obserwujemy życie zwierząt i przyglądamy się roślinom.*
Na krajobraz składa się wiele elementów. Niektóre z tych elementów to naturalne składniki krajobrazu, które mogą być ożywione i nieożywione. Organizmy żywe (m.in. rośliny, zwierzęta, grzyby) zwane są biocenozą. Te składniki krajobrazu, które nie wykazują oznak życia, np. skały, powietrze - to biotop. Ożywione i nieożywione składniki krajobrazu współzależą od siebie, tworząc ekosystem, jak np.: łąka, las, pole uprawne.

4. Nauczyciel omawia slajd 3. dotyczący wytworów działalności człowieka.

W krajobrazie znajdują się także obiekty wytworzone przez człowieka. Nazywamy je antropogenicznymi składnikami krajobrazu. Są to np.: budowle, drogi, ogrodzenia, mury, znaki drogowe. Nauczyciel prosi uczniów o wskazanie innych niż prezentowane składników przyrody ożywionej, nieożywionej i wytworów człowieka. Uczniowie podają konkretne odpowiedzi, np.: drzewa, sarna, Jaś, skała.

5. Nauczyciel kieruje do uczniów pytanie: *Podajcie przykłady zależności pomiędzy składnikami przyrody ożywionej i nieożywionej. Co jest potrzebne roślinom do życia, a jest przyrodą nieożywioną?* Uczniowie odpowiadają np.: Woda jest potrzebna do życia roślinom, zwierzętom. Na glebie rosną rośliny i żyją zwierzęta.
6. Nauczyciel pokazuje wcześniej przygotowane zdjęcia ukazujące najbliższą okolicę. (Może też ok. tygodnia wcześniej zaproponować uczniom wykonanie zadania dodatkowego polegającego na zrobieniu zdjęć najbliższej okolicy i przesłaniu ich do nauczyciela. Ze zgromadzonego materiału nauczyciel przygotowuje materiał zdjęciowy. Przykładowy materiał stanowi załącznik nr 1 - slajdy 4-11.)
7. Nauczyciel zwraca się do uczniów: *Za chwilę pokażę wam zdjęcia okolicy naszej miejscowości. Waszym zadaniem będzie zapamiętać, jakie składniki przyrody oraz wytwory człowieka są prezentowane na slajdach.* Nauczyciel dzieli klasę na 3 zespoły, np. każdy rząd to jeden zespół. Uczniowie nie zmieniają swoich miejsc. Nauczyciel prosi, aby zespół 1 zapamiętał jak najwięcej składników przyrody ożywionej, zespół 2 - składników przyrody nieożywionej, zespół 3 - antropogenicznych składników środowiska. Po zakończonej prezentacji nauczyciel poleca, aby uczniowie w zespołach wypisali składniki krajobrazu, które wystąpiły na zdjęciach, zgodnie z przydziałem do zespołu. Uczniowie na kartkach wypisują składniki środowiska okolic szkoły, prezentują wyniki swojej pracy. Nauczyciel ponownie pokazuje zdjęcia, aby uczniowie sprawdzili, czy wszystkie elementy krajobrazu zostały wymienione.
8. Nauczyciel zadaje pytanie, czy uczniom podobało się wszystko to, co widzieli na zdjęciach najbliższej okolicy, czy pojawiło się coś niepokojącego. Uczniowie wskazują, że zdjęcia pokazywały w krajobrazie pozostawione śmieci. Nauczyciel zwraca się do uczniów: *Każdy z nas, wszyscy ludzie na Ziemi powinni troszczyć się o piękno krajobrazu. Czyste środowisko przyrodnicze korzystnie wpływa na organizmy żywe i składniki przyrody nieożywionej oraz na nasze samopoczucie.*
9. Nauczyciel kieruje do uczniów pytanie: *Co my możemy zrobić, aby nasz krajobraz wyglądał ładnie i żebyśmy dobrze się w nim czuli?* Odpowiedzi uczniów, np.: Możemy posprzątać śmieci,

nie zanieczyszczać środowiska. Następnie pyta: *Jak powinniśmy prawidłowo sprzątać śmieci? Gdzie umieścimy posprzątane odpady?* Uczniowie odpowiadają, że śmieci należy posegregować do odpowiednich pojemników. Uczniowie przypominają kolory pojemników oraz umieszczane tam śmieci.

10. Nauczyciel pokazuje uczniom slajd nr 2. (załącznik 1), a następnie dzieli uczniów na 5 zespołów. Rozdaje zadania do wykonania (załącznik nr 2). Zadaniem uczniów jest pokolorowanie pojemnika i wybranie tylko tych śmieci, które powinny się w nim znaleźć. Prawidłowe wykonanie zadań uczniów stanowi załącznik nr 3. Uczniowie wykonują zadanie. Prezentują swoje prace na forum klasy, analizują prace kolegów, wskazują błędnie wykonane zadania. Poprawiają błędy.
11. Nauczyciel wyjaśnia, że kiedy wyrzucamy odpady, należy zastanowić się, z czego były wyprodukowane i co można z nich odzyskać - to pomoże w prawidłowej segregacji.

EWALUACJA:

1. Nauczyciel prosi, aby uczniowie skali 1 do 6 określili swoje zainteresowanie lekcją. *Niech wstaną uczniowie, którzy oceniają dzisiejszą lekcję na 6 itd.*
2. Nauczyciel kieruje do uczniów pytania: *Czego dowiedziałeś/ dowiedziałaś się z dzisiejszej lekcji? Co sprawiło ci trudności podczas zajęć?*
3. Uczniowie prezentują swoje wypowiedzi.
4. Nauczyciel dziękuje uczniom i żegna się z nimi.

BIBLIOGRAFIA:

1. Marko-Worłowska M., Szlajfer F., Stawarz J., 2020, Tajemnice Przyrody *Podręcznik do przyrody dla klasy czwartej szkoły podstawowej*, Warszawa: Nowa Era,

MATERIAŁY DODATKOWE:

1. www.zpe.gov.pl/b/segregacja-odpadow/P1msQ8hOD
2. www.naszemiesci.mos.gov.pl/jak-segregowac

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik nr 1

Slajd 1.

Temat: Jeśli przyrodę szanujesz - śmieci prawidłowo segregujesz.

- Cele lekcji:

Uczeń:

- wymienia 4-5 składników przyrody ożywionej i nieożywionej najbliższej okolicy,
- wskazuje 3-4 składniki środowiska antropogenicznego okolicy szkoły
- przyjmuje sprawczą postawę wobec współodpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego
- potrafi prawidłowo posegregować śmieci powstałe w gospodarstwie domowym

Slajd 2.

Składniki przyrody

ożywionej:

- rośliny
- zwierzęta
- grzyby
- ludzie

nieożywionej:

- skały
- woda
- powietrze
- słońce

Slajd 3.

Elementy krajobrazu to także wytwory działalności człowieka.

Antropogeniczne składniki krajobrazu:

- drogi
- budynki
- pola uprawne
- rowy

Slajd 4.

Krajobrazy naszej okolicy

Slajd 5.

Slajd 6.

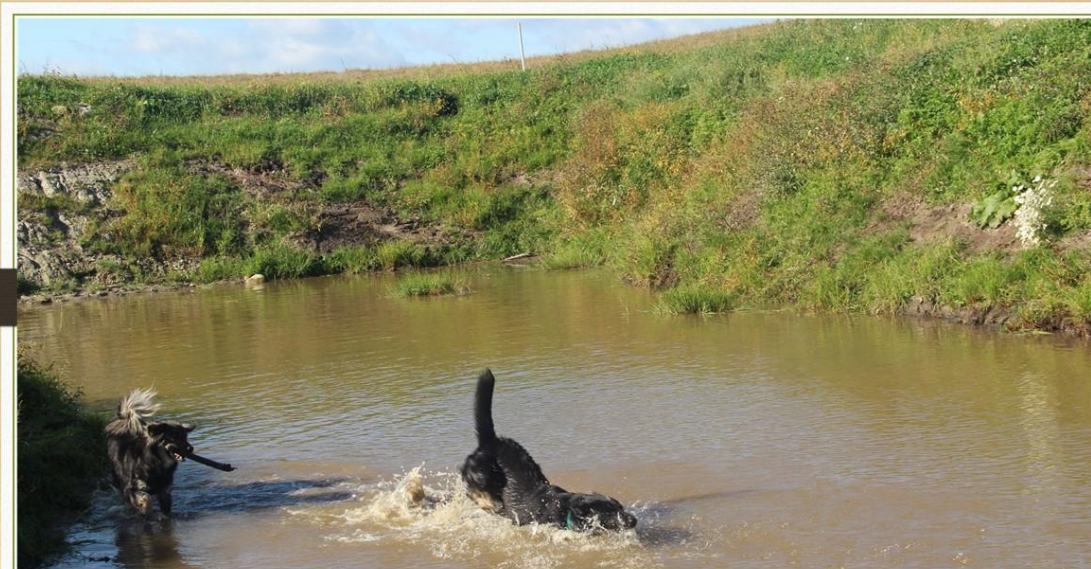
Slajd 7.

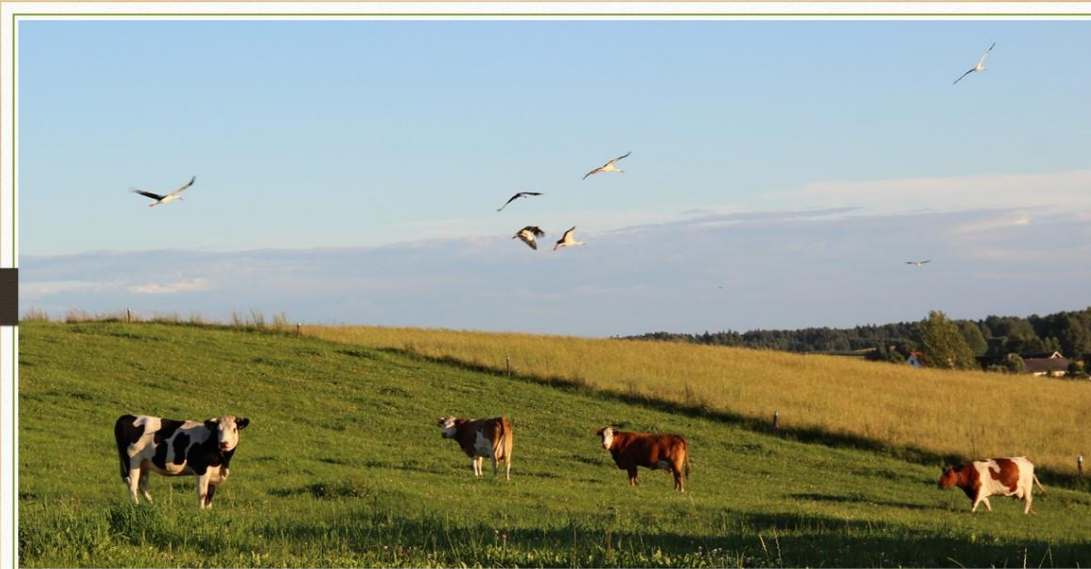
Slajd 8.

Slajd 9.

Slajd 10.

Slajd 11.

Slajd 12.

JAK SEGREGOWAĆ ODPADY:

 PAPIER • opakowania z papieru, karton • zeszyty i książki • papier biurowy • katalogi, ulotki • gazety • torby i worki papierowe	 METALE I TWORZYWA SZTUCZNE • plastikowe butelki, worki, torby, folie, reklamówki • opakowania wielomateriałowe (np. kartony po mleku i sokach) • aluminiowe puszki • opakowania po środkach czystości • puszki po konserwach • folia aluminiowa • kapsle, zakrętki od słoików	 ODPADY BIO • odpady warzywne i owocowe • fusy, skorupki jaj • skoszona trawa, liście, kwiaty • trociny i kora drzew • surowe drewno • resztki jedzenia	 ODPADY ZMIESZANE • resztki mięsne • ceramika, szkło stołowe • mokry, zabrudzony papier • potłuczone lustra, szyby • zużyte materiały higieniczne • pieluchy jednorazowe	 SZKŁO • puste butelki i słoiki • szklane opakowania po kosmetykach, np. perfumy
---	---	---	---	--

Źródło danych: Ministerstwo Klimatu, kampania Piątka za segregację, www.naszemiemi.mos.gov.pl

Slajd 13.

Źródła:

- materiały własne, Ministerstwo Klimatu i Środowiska
- strony internetowe:

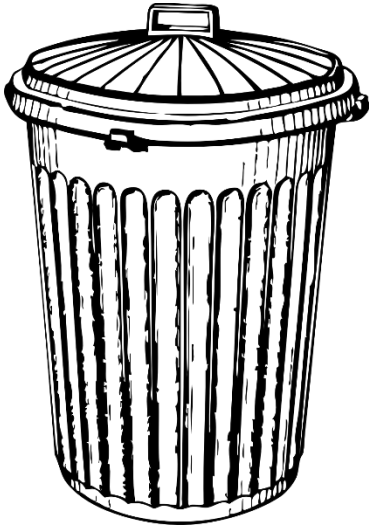
<https://zpe.gov.pl/b/segregacja-odpadow/P1msQ8hOD>

<https://naszesmieci.mos.gov.pl/jak-segregowac>

Załącznik nr 2

Zadanie dla grupy I

Pokolorujcie prawidłowo pojemnik, w którym mają się znaleźć śmieci zmieszane. Przyklejcie do niego tylko karteczki z nazwami śmieci, które można do niego wrzucić. Zakładamy, że wymienione śmieci nie są zabrudzone.

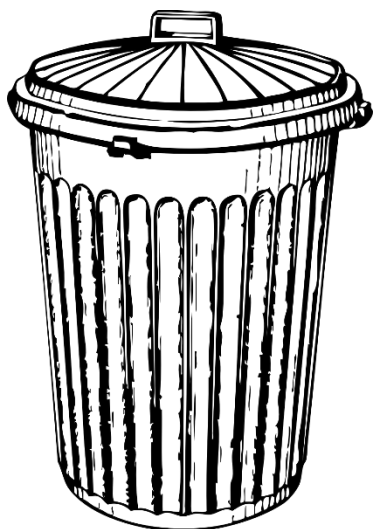

Źródło: Pixabay.

kapsle	zeszyty	szklane butelki
szklane słoiki	liście z drzew	książki
pojemnik po jogurcie	kartony po mleku i sokach	zużyte ręczniki
tektura	paragony	worki z odkurzacza
pudełko kartonowe	papier pakowy	opakowanie od proszku do prania
plastikowe torby	zużyte pieluchy	puszki po konserwach
szklane opakowania po kosmetykach	plastikowe butelki po napojach	resztki warzyw lub owoców
skoszona trawa	zbite naczynia	resztki jedzenia

Zadanie dla grupy II

Pokolorujcie prawidłowo pojemnik, w którym mają się znaleźć śmieci szklane. Przyklejcie do niego tylko karteczki z nazwami śmieci, które można do niego wrzucić. Zakładamy, że wymienione śmieci nie są zabrudzone.

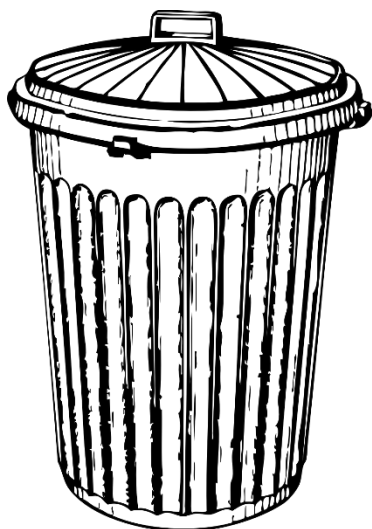
Źródło: Pixabay.

plastikowe butelki po napojach	zeszyty	szklane butelki
szklane słoiki	liście z drzew	Książki
pojemnik po zjedzonym jogurcie	kartony po mleku i sokach	zużyte ręczniki
resztki warzyw lub owoców	paragony	worki z odkurzacza
pudełko kartonowe	papier pakowy	opakowanie od proszku do prania
plastikowe torby	zużyte pieluchy	puszki po konserwach
szklane opakowania po kosmetykach	kapsle	tektura
skoszona trawa	zbite naczynia	resztki jedzenia

Zadanie dla grupy III

Pokolorujcie prawidłowo pojemnik, w którym mają się znaleźć plastik i tworzywa sztuczne.

Przyklejcie do niego tylko karteczki z nazwami śmieci, które można do niego wrzucić. Zakładamy, że wymienione śmieci nie są zabrudzone.

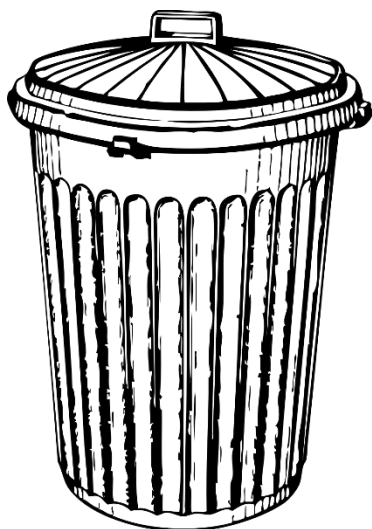

Źródło: Pixabay.

plastikowe butelki po napojach	zeszyty	szklane butelki
szklane słoiki	liście z drzew	Książki
pojemnik po zjedzonym jogurcie	kartony po mleku i sokach	zużyte ręczniki
resztki warzyw lub owoców	paragony	worki z odkurzacza
pudełko kartonowe	papier pakowy	opakowanie od proszku do prania
plastikowe torby	zużyte pieluchy	puszki po konserwach
szklane opakowania po kosmetykach	kapsle	tektura
skoszona trawa	zbite naczynia	resztki jedzenia

Zadanie dla grupy IV

Pokolorujcie prawidłowo pojemnik, w którym mają się znaleźć śmieci bio. Przyklejcie do niego tylko karteczki z nazwami śmieci, które można do niego wrzucić. Zakładamy, że wymienione śmieci nie są zabrudzone.

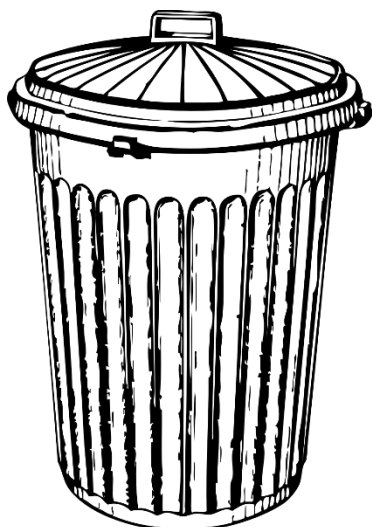

Źródło: Pixabay.

plastikowe butelki po napojach	zeszyty	szklane butelki
szklane słoiki	liście z drzew	Książki
pojemnik po zjedzonym jogurcie	kartony po mleku i sokach	zużyte ręczniki
resztki warzyw lub owoców	paragony	worki z odkurzacza
pudełko kartonowe	papier pakowy	opakowanie od proszku do prania
plastikowe torby	zużyte pieluchy	puszki po konserwach
szklane opakowania po kosmetykach	kapsle	tektura
skoszona trawa	zbite naczynia	resztki jedzenia

Zadanie dla grupy V

Pokolorujcie prawidłowo pojemnik, w którym mają się znaleźć odpadki frakcji papier. Przyklejcie do niego tylko karteczki z nazwami śmieci, które można do niego wrzucić. Zakładamy, że wymienione śmieci nie są zabrudzone.

Źródło: Pixabay.

plastikowe butelki po napojach	zeszyty	szklane butelki
szklane słoiki	liście z drzew	Książki
pojemnik po zjedzonym jogurcie	kartony po mleku i sokach	zużyte ręczniki
resztki warzyw lub owoców	paragony	worki z odkurzacza
pudełko kartonowe	papier pakowy	opakowanie od proszku do prania
plastikowe torby	zużyte pieluchy	puszki po konserwach
szklane opakowania po kosmetykach	kapsle	tektura
skoszona trawa	zbite naczynia	resztki jedzenia

Załącznik nr 3

Prawidłowe rozwiązania zadań:

Zadanie dla grupy I

Pojemnik czarny:

- pojemnik po jogurcie, zużyte ręczniki, zbite naczynia, paragony , worki z odkurzacza, zużyte pieluchy, zbite naczynia

Zadanie dla grupy II

Pojemnik zielony:

- szklane butelki, szklane słoiki, szklane opakowania po kosmetykach

Zadania dla grupy III

Pojemnik żółty:

- plastikowe butelki po napojach, kartony po mleku i sokach, opakowanie od proszku do prania, puszki po konserwach, plastikowe torby, kapsle

Zadania dla grupy IV

Pojemnik brązowy:

- resztki warzyw lub owoców, skoszona trawa, resztki jedzenia, liście z drzew

Zadania dla grupy V

Pojemnik niebieski:

- zeszyty, książki, papier pakowy, pudełko kartonowe, tektura